

برنامه‌های کودک یکی از ابزارهای دیپلماسی عمومی و جنگ نرم آمریکا

در گزارش دانشگاه کالیفرنیا جنوبی با موضوع دیپلماسی عمومی، بر نقش رسانه‌های جدید و پخش برنامه‌های بین‌المللی و ساخت برنامه‌های عروسکی برای کودکان برای تأثیر بر ذهن آنها تأکید شده است.

در گزارش دانشگاه کالیفرنیا جنوبی با موضوع دیپلماسی عمومی، بر نقش رسانه‌های جدید و پخش برنامه‌های بین‌المللی و ساخت برنامه‌های عروسکی برای کودکان برای تأثیر بر ذهن آنها تأکید شده است.

به گزارش خبرنگار دیپلماسی عمومی و جنگ نرم خبرگزاری فارس، در بخش سوم گزارش دانشگاه کالیفرنیا جنوبی با موضوع دیپلماسی عمومی، بر نقش رسانه‌های جدید و پخش برنامه‌های بین‌المللی و ساخت برنامه‌های عروسکی برای کودکان برای تأثیر بر ذهن آنها تأکید شده است.

* ناتوانی آمریکا از طراحی استراتژی کلان برای دیپلماسی عمومی خود

لازم است برنامه‌های دیپلماسی عمومی با تلاش‌های ضد تروریستی جمع شود. آمریکا تا کنون نتوانسته یک استراتژی جامع، مانع و دست اول برای دیپلماسی عمومی خود طراحی کند که با فضای وب 2 (و فرا تر از آن) تناسب و هماهنگی لازم را داشته باشد. رابرت گیتس، وزیر دفاع آمریکا در سال 2007 گفت: "[اصول] روابط عمومی در آمریکا بنیان نهاده شد، با این حال هنوز نتوانسته‌ایم در مورد جامعه و فرهنگ، آزادی و دموکراسی، سیاست‌ها و اهداف خود با دیگر کشورهای دنیا ارتباط برقرار کنیم. بسیار خجالت آور است که القاعده به کمک اینترنت پیام خود را راحت‌تر از آمریکا به دیگران منتقل می‌کند. یکی از دوستان دیپلمات این موضوع را چند سال پیش در قالب این سؤال مطرح کرد که "چگونه می‌شود یک مرد از داخل یک غار می‌تواند پیام خود را به بزرگترین جامعه ارتباطی دنیا منتقل کند؟" سرعت، چالاکي و ارتباط فرهنگی، همچنان در عرصه ارتباطات استراتژیک آمریکا، جایگاه خود را پیدا نکرده‌اند."

* اتکا به قدرت سخت، همچنان در دستور کار دولت اوباما قرار دارد

با اینکه دولت اوباما، در مقایسه با دوره‌های پیشین، به سرعت جایگاه دیپلماسی‌های تک را ارتقا بخشیده است، اما این تلاش‌ها همچنان از برخورد با موانع بروکراتیک، تغییرات تکنولوژیک و مسائل مربوط به گستره به کارگیری آنها، رنج می‌برند. این مسائل سبب شده‌اند توانمندی حکومت آمریکا در دسترسی به مخاطبین بسیار، محدود شود. اقدامات مبتکرانه‌ای، از جمله فراهم آوردن اخبار غیر قابل فیلتر "نوع - سی-اسپن (C-SPAN-type)" برای مردم جهان اسلام و دیگر نقاط دنیا، به چشم می‌خورد، اما ادامه و استمرار نمی‌یابند. از سویی دیگر، نظریات و برنامه‌های مربوط به جنگ سرد همچنان پا برجاست و می‌توان رد پای آنها را در استراتژی کهنه و منسوخ بخش برنامه‌های بین‌المللی آمریکا مشاهده کرد؛ که سبب می‌شود تلاش‌های آنلاین به طرز قابل توجهی تضعیف شوند. با توجه به خاطرات تلخ مردم از حملات تروریستی 11 سپتامبر، متوسل شدن به قدرت سخت به لحاظ سیاسی ساده‌تر از به کارگیری یک استراتژی کلان‌تر و کارآمدتری است که بر پایه قدرت نرم شکل می‌گیرد.

* فعالیت‌های موفق نهادهای غیر دولتی در عرصه دیپلماسی عمومی

با این حال، خارج از حکومت تغییر و تحولاتی به چشم می‌خورد. بنیاد جوانان خاورمیانه یکی از این موارد است که فعالیت خود را این چنین تعریف می‌کند: "در منطقه‌ای که جستجوی آزاد و ارائه آراء و نظرات اساساً ممنوع است و اعلام نارضایتی نه تنها جایگاهی ندارد بلکه تحمل نمی‌شود، اینترنت بستری را برای جوانان فراهم آورده است تا موانع را در هم شکنند. با به کار گرفتن قدرت ذاتی اینترنت، MideastYouth.com یکی از متمایزترین مجامع اینترنتی را در منطقه بنیان نهاده است؛ جایی که هر روز به بحث و گفتگو با یکدیگر می‌پردازیم. حکومت‌ها بیش از این استیلابی بر جریان اطلاعات ندارند؛ ما دست در دست هم یک خروجی خبری مستقل برای مردم و توسط مردم، به وجود می‌آوریم." این بنیاد پروژه‌های بسیار دیگری نیز در دستور کار خود دارد.

* دموکراسی سازی از طریق فیس‌بوک

دیگر فعالان در عرصه اینترنت، فیس‌بوک را روشی مناسب برای ایجاد دموکراسی دیجیتال در کشورهای غیر دموکراتیک می‌دانند؛ که البته پیش بینی می‌شود با شیوع آدرس‌های اینترنتی به زبان‌های دیگر، از جمله عربی، چینی و ...، این حضور اینترنتی بسیار گسترده‌تر شود. فیس‌بوک، توئیتر، یوتیوب و دیگر مجامع آنلاین، این فرصت را به وجود می‌آورند که "دیگر بودن" شفاف و آشکار

شود، و اگر چنین کاری صورت گیرد، برخی از افراد که در میانه و قاعده هرم تروریسم قرار می‌گیرند، به تدریج از آن فاصله می‌گیرند. اهمیت استمرار این تلاش‌ها در نوامبر سال 2009 به خوبی آشکار شد؛ در آن تاریخ 57 درصد از مردم سوئیس در همه‌پرسی برگزار شده مخالفت خود را با ساخت مناره‌های جدید (و نه خود مساجد) در سراسر کشور اعلام کردند. نزدیک به 400000 مسلمان در سوئیس زندگی می‌کنند؛ کشوری که جامعه آن از یکپارچگی نسبتاً بالایی برخوردار است. نشریه اکنومیست در این باره نوشت که رأی دهندگان سوئیس که با ساخت مناره مخالفت کردند "بر این باورند که جهان واقعاً بنا بر نظر هانتینگتون تقسیم بندی خواهد شد و جهانی پدید خواهد آمد که در آن یک مذهب غالب خواهد بود و مابقی تحت انقیاد آن درخواهند آمد. " در آمریکا، مخالفت با ساخت یک مرکز فرهنگی اسلامی در نیویورک سیتی (نزدیک به مرکز تجارت جهانی) و دیگر نقاط، بر اعتبار نظریه "برخورد تمدن‌ها" بیش از پیش افزود. غفلت و ترس می‌تواند منجر به از یاد رفتن اصول قانونی و درک جمعی شود و در نهایت تنفر و عداوت ایجاد کند. ناآرامی سیاسی که بر این عرصه حاکم خواهد شد، برای افراط‌گرایان مسلمان در سراسر دنیا به معنای آن خواهد بود که دشمنی "سربازان صلیبی" غرب، فراگیر است.

* عروسک‌های مپت، برنامه‌ای بسیار تأثیر گذار در جهت ایجاد ارتباطات میان فرهنگی

همه‌پرسی سوئیس، اعتراض و مخالفت آمریکایی‌ها و فشارهای سیاسی بر اسلام در سراسر دنیا، حاکی از آن است که ضرورت ایجاد یک پل و ارتباط، بیش از پیش پررنگ شده است. در زمینه برقراری ارتباطات میان فرهنگی، یکی از موفق‌ترین اقداماتی که صورت گرفته، مربوط به شهروندان کاملاً شناخته شده در عرصه جهانی، یعنی عروسک‌های مپت (Muppets) می‌باشد. پس از آنکه مطالعات نشان داد آموزش در دوران کودکی تأثیر به‌سزایی در یادگیری آتی کودک دارد، سیسام استریت در دهه 1960 در آمریکا متولد شد. کارگاه سیسام، محل خلق این برنامه تلویزیونی، به رشد خود ادامه داد و در سال 2010 قسمت‌های مختلف این برنامه در بیش از 130 کشور دنیا دیده شد و در 30 کشور دنیا نیز نسخه بومی آن تولید شد.

* تولید نسخه‌های مشترک این برنامه عروسکی، گامی در جهت پیش برد اهداف دیپلماسی عمومی آمریکا

اشتراک در تولید، سیسام استریت را به محصول فرهنگی متفاوت آمریکا تبدیل کرد که توانست مخاطبین بین‌المللی بسیاری را جذب کند. رویکرد اشتراک در تولید این گفته را که "هر آنچه برای آمریکایی‌ها خوب است، بدون شک برای شما نیز خوب است" را کنار گذاشته و معتقد است اتکا بر ذکاوت و هوشمندی محلی، که مسائل فرهنگی و سیاسی محلی را درک می‌کند، کارگر خواهد بود. نسخه‌های بومی سیسام استریت شخصیت‌هایی را در بر دارد که احساسی‌ترین موضوعات را نیز پوشش می‌دهند. برای مثال در آفریقای جنوبی، که 11 درصد کودکان یک یا هر دو والدین خود را در اثر بیماری ایدز از دست داده‌اند، تاکالانی سیسام، عروسک مپتی مبتلا به ایدز است که والدینش در اثر ایدز از دنیا رفته‌اند؛ تلاش این برنامه آن است که زندگی پرتراوت و نگاهی مثبت در کسانی ایجاد کند که با ایدز دست و پنجه نرم می‌کنند.

* نسخه فلسطینی سیسام، حربه‌ای برای کاستن از خشم مردم فلسطین از اسرائیل

یکی از مهمترین برنامه‌های کارگاه سیسام نسخه فلسطینی سیسام استریت است، که سیاست‌های مربوط به انتفاضه را نمایش می‌دهد. برنامه شرا سیمسیم تولید خود را در سال 2006 آغاز کرد و با اینکه تمام محتوای این برنامه می‌بایست به تأیید کارگاه سیسام می‌رسید، به هر حال واقعیات زندگی کودکان فلسطینی را به تصویر کشید. بر اساس یافته‌های یونسف، که در ژوئن سال 2007 منتشر شد، کودکان یک سوم خانواده‌های فلسطینی اضطرات، ترس یا افسردگی را تجربه کرده‌اند و در بیشتر موارد این چالش‌های روحی با سوء تغذیه و ضعف سلامت عمومی نیز همراه است. داوود کوتاب، مدیر عامل این برنامه فلسطینی، تصریح کرده است که با توجه به فشارهای فرهنگی بسیار، پسران نوجوان فلسطینی به طور اخص نیازمند پیام‌های مثبت هستند. دکتر کایرو عرفات، مشاور محتوایی این برنامه گفت که "ما می‌خواهیم به نوجوانان پسر نشان دهیم که می‌توانند از زندگی لذت ببرند و بدون آنکه نیاز باشد سرسختی از خود نشان داده یا به خشونت متوسل شوند، می‌توانند خواسته‌ها و علایق خود را با دیگران به اشتراک بگذارند." کوتاب اضافه می‌کند "هدف ما آن است که با کودکان، 3، 4 یا 5 سال ارتباط برقرار کنیم، اگر نتوانیم در این سنین به ایشان دست یابیم، در آینده با هیچ گونه تبلیغاتی موفق به جذب آنها نخواهیم شد، حال محافظه کار باشد یا مذهبی یا بنیادگرا، ارتباط برقرار کردن با او دشوار خواهد شد."

کارگاه سیسام بسیار دقت می‌کند که اشاره‌ای به اوضاع و احوال سیاسی منطقه و درگیری‌های آن اشاره‌ای نکند، اما برنامه‌های آن درس‌هایی را می‌آموزد که بر اساس حوادث واقعی تنظیم شده‌اند. یکی از این داستان‌ها یک جامعه فلسطینی را به تصویر می‌کشد که با همکاری هم از دل یک طوفان سهمگینی که خرابی‌ها و تلفات بسیاری به جایی می‌گذارد، نجات پیدا می‌کنند. با اینکه هیچ نمادی از نیروی نظامی در آن دیده نمی‌شود، تفسیر ساده‌ای که از این داستان به دست می‌دهد، در واقع بازنمایی اوضاع پس از حملات سال‌های 9-2008 اسرائیل به غزه است. این برنامه را با برنامه پخش شده در کانال الاقصی حماس مقایسه کنید؛ در آن برنامه شخصیتی به تصویر کشیده می‌شود که در منازعه مذکور کشته می‌شود و بینندگان جوان خود را تشویق می‌کنند از اسرائیلی‌ها انتقام بگیرند.

نمونه شرا سیمسیم تنها يك داستان "احساسی" نیست. بلکه نمونه‌ای است از يك مانع سازنده در برابر فشارهایی که جوانان را به سمت خشونت سوق می‌دهد. برنامه‌های سرشار از تنفري که از شبکه الاقصي و ديگر منابع برای کودکان پخش می‌شود، نباید بدون پاسخ بماند؛ چرا که این جوانان در آینده سربازانی باشند که به گروه‌های تروریستی می‌پیوندند یا اینکه در زمره کسانی قرار گیرند که علیه گسترش خشونت تلاش می‌کنند.

* برنامه عروسکی ماپت، گامی بسیار مؤثر و الگویی مناسب برای دیگر اقدامات در عرصه دیپلماسی عمومی

عروسک‌های نمایشی (یا عروسک‌های ماپت)، ابزار نهایی و واپسین مبارزه علیه تروریسم نیستند، بلکه تولید برنامه در چنین قالب‌هایی می‌تواند الگویی مناسب برای اقدامات نرمی باشد که در کنار دیگر تلاش‌های ضد تروریستی قرار می‌گیرد و می‌توان آن را به عنوان یکی از شیوه‌های "ممانعت از تروریسم" شناخت. با در نظر گرفتن تولیدات کارگاه سیسام به عنوان يك پارادایم، می‌توان با انجام اقداماتی ساده‌تر و کوچک‌تر، از پس تأمین نیازهایی خاص، در اماکن خاص، برآمد. این روش قرار نیست درمان همه مشکلات باشد؛ کودکی که در سن پنج سالگی کاملاً با خشونت دمساز شده است، بدون شك در سن 16 سالگی به راحتی با خشونت کنار می‌آید و به آن متوسل می‌شود. اگر در کودکان نگرش همکاری و حل دسته جمعی مشکلات ایجاد نشود، در واقع راه را برای ورود خشونت به آنها باز گذاشته‌ایم.